

DECEMBER. GENOEMD NAAR DECEMBER OF JOELMAAND.

"Decem" of tien, reeds in de Romeinse periode de tiende en laatste maand. Zij vierden toen de "consualiën" ter ere van Neptunus, de "faunaliën" ter ere van Faunus en de "saturnaliën" ter ere van de gouden eeuw van Saturnus, waarbij onderscheid van standen werd opgeheven en ieder, ook de slaven zich vrijheden konden veroorloven.

- December wordt ook "Donker Maand" genoemd.
- Begin van de maand en als het die dag waait, is er veel fruit te verwachten.
- December mist, goud in de kist!
- December zacht en dikwijls regen, geeft weinig hoop op rijke zegen.
- Regen houdt soms de hele dag aan, in de zomer met vlagen, in de winter met dagen.
- Veel sneeuw op Oudejaar, veel hooi in 't nieuwe jaar!
- Donder in december, belooft veel wind voor 't jaar aanstaand.
- Plenst in december veel regen neer, dan krijgen we mooi zomerweer.

1 december.

Sint-Elooi, (1660), patroon van de landbouwers, smeden en metaalverwerkers, van spoorwegpersoneel, ook diamantbewerkers en metselaars. Ook genoemd de "paardenheilige". Ook ijzervlechters, chirurgen, steenhouwers, brandweermannen, klokkengieters en steenhouwers. Hij wordt afgebeeld in bisschopsgewaad met een gekroonde hamer in de ene hand, en een staf in de andere. De hamer verbeeldt zijn aanstelling als muntmeester waar hij het recht kreeg munten te slaan aan het hof van Clovis II, koning der Franken.(1660).

- *Sint-Elooi brengt de dooi.*
- *Als Sint-Elooi met ijs begint, wil hij ons drie maand tot vriend.*
- *Sint- Elooi:*
Hedde gij geen bed, slaap op strooi.
Hedde gij een strooi, slaap op 't [onvolledig]
- *Sint-Andries brengt vries,*
Sint Elooi brengt de dooi.
- **Winterslag:** Traditie van op St.-Barbara een plechtige Mis te houden voor de mijnwerkers opgeluisterd door het Montfortkoor. In de Italiaanse gemeenschap wordt dit feest ook gevierd in de St.- Eventiuskerk met feestviering in het centrum Papa Giovanni.
- *December mist, veel goud in de kist.*
- **Bree:** De Sint Barbaragilde viert feest met een Eucharistieviering en een receptie op het stadhuis voor elke mijnwerker en zijn gezin.
- Als sint Eligius met ijs begint, drie maanden hij dit bemint.
- **Hechtel:** Tentoonstelling in het chiroheem van de volksdevotie in onze streek, een der eerste pogingen om de volksdevotie in al zijn vormen tentoon te stellen zowel in afbeeldingen van heiligen, beelden, gravures, devotieprentjes, enz, ongeveer 1400 stuks vanaf 1825-1984. Een van de eerste pogingen dit te verwezenlijken.
- **Sint-Truiden:** Ceciliaviering (1934).
- *Hoe het weer ook gaat,*
het wintert vroeg of laat.

- *Vangt met Sint - Eligius de winter aan,
dan stut hem voort driemaal de maan!
Sint-Andries brengt de vries,
Sint-Elooi brengt de dooi.*

2 december.

- **Ham:** St. Barbaraviering en eucharistieviering in de St. Lambertuskerk en in de O.L.Vr. Geboortekerk van de mijnwerkers.
- **Kwaadmechelen:** Barbaraviering door alle mijnwerkers en op rust gestelde leden met een mis voor de levende en overledenen.
- **Korspel:** Barbaraviering met erna receptie op het gemeentehuis.
- **Lanaken:** Viering van St- Barbara door mijnwerkers en de mijnwerkers-brancardiërs met wijding nieuwe vlag (1985).
- **Koersel:** Barbaraviering met eucharistieviering met teerfeest.
- Jan van Ruusbroec, (11381) patroon en grootmeester van de Nederlandstalige mystiek.
- **Hasselt:** 197ste verjaardag van de Sint Niklaasnacht van de Boerenkrijg, waarbij het boerenleger uiteengeslagen werd aan de kapel van Hilst, waar telkenjare een herdenking plaatsvindt, met bloemenhulde aan het monument en plechtigheid aan de kapel. (zie ook 5 december.)
- *Vloeit in december nog het sap uit de berk,
de winter wordt dan wis niet sterk!*

3 december.

- **Hoevezavel:** Genk: Onder pastoor-minderbroeder Jan Theeuwissen, werd er een Sint Franciscustafel gehouden, waarop vrienden en kennissen van Sint-Franciscus-Minderbroeders werden uitgenodigd. Het gebruik verdween helaas bij zijn vertrek. (Waterschei).
- Sint Franciscus Xaverius (11552) patroon van de missionarissen.
- **Genk:** H. Barbaraviering door het brandweerkorps met misviering en zegening van de brandweervoetui en herdenking aan het monument van de gesneuvelden.

4 december.

- **Hasselt:** Boerenkrijgherdenking op 5 december aan het kapelletje van Hilst, gevolgd door Mis, stoet en uitdeling van erwtensoep nadat bloemen aan het Monument voor de gesneuvelden van de Boerenkrijg, te Hasselt worden neergelegd.
- **Schalkhoven:** Feestdag van de H. Barbara, (1306), patrones tegen de haastige dood en onvoorziene nood. Ze wordt ook aanroepen tegen alle gezwellen aan het hoofd. Tridium met missen en sermoenen, met verering der relikwieën na de diensten, zelfs door de gevangenen. (het Luikerland 1900)
- *Als Sint-Barbara wil,
staat de vriezeman stil !*
- *Barbara, help ons in den nood,
Schenk ons de zege,
En de vijand de dood!*
- Sint Barbara wordt ook nog aanroepen door de schutters en de brandweperlui, mijnwerkers, ontmijnners en klokkenluiders.
- **Hechtel-Eksel:** De Sint -Barbaragilde nodigt alle ex-mijnwerkers, gepensioneerden en weduwen van mijnwerkers uit om deel te nemen aan het jaarlijks Sint-Barbarafeest op zaterdag 4 dec. 1993 na de avondmis.
- **Hasselt:** De Hasseltse brandweer en de dienst 100, vieren hun patroonheilige Sint Barbara in de O.L.Vr. kerk ter nagedachtenis van de afgestorven korpsleden met daarna optocht naar het stedelijk kerkhof en bloemenhulde op het graf van Paul Govaerts en brandweerman Robert Kreemers die beiden in bevolken dienst omkwamen. Deze dag besluit met een voetbalmatch en een gezellig samenzijn in de brandweerkazerne.

- Nu, op 4 dec. beginnen de donkere weken; drie weken vóór en drie weken na Kerstmis. Nachten lijken langer, dagen veel korter.
- Feest van de heilige Barbara die aanroepen wordt tegen de plotse dood. Ze is uiteraard de patrones van de mijnwerkers en andere gevaarlijke beroepen zoals artilleurs, mijnvegers enz. Op Sint-Barbara is het weer vaak bar-ba-ra-baars!
- In 1985 werden haar relieken overgebracht naar de Sint Baafs-Abdij te Gent.
- *Nikolaas met ijs, Kerstmis in de regen!*
- *Als Barbara wil, staat de vriezeman stil.*
- **Geistingen:** feest van de mijnwerkersbrancardiers met na de eucharistieviering een gezellig samenzijn.
- Sint Barbara gaat met een wit kleed aan naar het bal.
- Sinte Berb of Barbara begeleider van Sint Nikolaas, patrones van een zalige dood, helpt volgens de volksmond in de mijngebieden Zwarte Piet geschenken rondbrengen, vooral over de Maas in Oost-Limburg.
- St. Barbara wordt op deze dag gevierd door de brandweerkorpsen van **Genk, Hasselt en St. Truiden** door een Eucharistieviering, bloemenneerlegging aan het monument van de gesneuvelden, uitdeling van snoep en snuisterijen aan de kinderen van de leden en met een feestviering.
- **Genk centrum:** Op 4 december wordt voor alle oud-mijnwerkers van het Limburgse bekken van **Genk, Winterslag, Waterschei en Zwartberg**, het vernieuwde St. Barbarafeest gevierd, patronesse van de mijnwerkers. Daarna feest in het Italiaans centrum Papa Giovanni te Winterslag.
- **Winterslag Genk:** Het traditionele mijnwerkersfeest blijft, spijts de sluiting van de mijn, in ere gehouden door een traditionele Mis en een feestvergadering met rijke dis achteraf.
- **Beringen:** Viering van St. Barbara door een receptie op het stadhuis aangeboden aan al de actieve en gepensioneerde mijnwerkers waarna een Eucharistieviering. Samen met deze van Beverlo, Koersel en Paal.
- **Rotem:** Sint Barbarafeest als patronesse van de mijnwerkers met Eucharistieviering.
- Nu beginnen de zes donkere weken, de dagen hebben niets meer aan, en op Sinte Barbara is het weer soms barbaars!
Pompieri en andere brandweerlui hebben dan ook hun teerdag.
- *Als Sinte Barbara het wil, staat de vriezeman stil.*
- **Geistingen:** viering van Sinte Barbara door de mijnwerkersbrankardies en oud-mijnwerkers door een Eucharistieviering en een gezellig samenzijn met verloting van twee reizen, tombola, muziek en dans.
- Als Sinte-Berb maar wil, is de vriezeman stil.
- **Helchteren:** De artilleristen vieren rond deze dag hun feest van Sint-Barbara met een parade, waarbij een eedaflegging wordt afgenomen en rond een maal wordt verbroederd.
- **Hechtel-Eksel:** Sint Barbaraviering door alle Hechtelse (ex-)mijnwerkers en weduwen van mijnwerkers met misviering voor de overledenen en een vergadering met voordracht. Deelnamprijs 500 BEF.
- **Neeroeteren:** Viering van de patroon van de St.-Barbaragilde waarbij men ingeschreven moet zijn.
- **Winterslag:** St. Barbaraviering georganiseerd door de V.Z.W. Casa Papa Giovanni voor de Italiaanse mijnwerkers en gezinnen met feestzitting na de mis te 11 u min de Casa Papa Giovanni.
- In 1996 hebben we uitzonderlijk veel trekvogels opgemerkt boven het Wild Broek, reigers, wilde ganzen, wouwen en kraanvogels. Geeft dit een strenge winter? Barbara bouwt bruggen...

5 december.

- Feestdag van Sint Nikolaas, patroon van de jeugd, die langs alle mogelijke maar ook onmogelijke wegen met zijn Zwarte Nicodemus of Piet op bezoek komt en geschenken brengt, nadat er een brief naar Hem werd gestuurd. (1350). Ook patroon van de kooplui en de schippers. Hij was bisschop van Myra in Turkije en zijn lichaam werd naar Bari in Italië overgebracht.

In verschillende dorpen en steden wordt Hij ingehaald en haast in elke school komt hij officieel op bezoek met kleine geschenken of snoep.

Sinterklaas kapoentje,
leg wat in mijn schoentje,
leg wat in mijn laarsje, [onvolledig]

- **Heks:** Broedersschap van de H. Barbara sedert 4/12/1747 met toen reeds opgenomen aanwezigheid van 1700 mensen (in 1806).
- **Hasselt:** Sinterklaas wordt al op 28/10/95 afgehaald aan de kanaalkom vermits hij met de stoomboot toekomt. Wel vroeg!
- *Nikolaas regen, nooit een zegen.*
- In de mijnperiode werd hij soms vervangen door het Barbarafeest waarop de geschenken werden uitgedeeld.
- Al wat komt voor nieuwjaarsdag, nog geen winterafslag.
- Sint-Niklaas rijdt overal met appeltjes van oranje en nietjes (nootjes) om te kroaken.
- *Brengt Sinterklaas ijs, dan komt Kerstmis met regen.*
- **Eksel:** St. Barbarafeesten georganiseerd door de St.Barbaragilde zijnde gepensioneerde mijnwerkers.
- **Leopoldsburg:** Viering van St. Elooï door het logistiek centrum met een eucharistieviering voor de overleden collega's met achteraf een parade en een feestmaal waarop onderscheidingen worden uitgereikt.
- *Brengt Sinterklaas ijs, dan brengt Kerstmis regen!*
- Aan de rand van de Wester-Kempen hoort men soms volgende spotliedekens:

Sinterklaas en zwarte Piet,
die bestaan ocharme niet,
vroeger hebben ze gedaan,
maar ze zijn plots dood gegaan.
- Dus:

Sinterklaas kan niet meer komen,
want hij is al jaren dood.
Hij ligt er in de kerk van Romen,
met zijn beide billen bloot
- Brengt Sinterklaas ijs, dan brengt Kerstmis regen.
- **Hasselt:** Op 5 december herdenk de stad het einde van de Boerenkrijg in 1798 waar 239 boerenkrijgers sneuvelden na een bloedige overwinning door het Franse leger. Elk jaar wordt dit herdacht sedert 1898 bij het plaatsen van het gekende monument door een optocht vanaf dit monument naar het kapelletje van Hilst waar in een tent een gedachtenismis wordt gelezen en waarna de erwtensoepuitdeling doorgaat. Sedert 1980 (?).
- Algemene omschakeling van de Sint-Barbarafeesten (door mijnwerkers) naar de Sinterklaasfeesten voor geschenken voor jong en "OUD"!
- In **Lanaken** schenken de mijnwerkers hun vlag aan het gemeentebestuur om ze te bewaren vermits de mijnwerkers uitsterven. 5/12/1998.

Sint-Niklaas van Tollentijn,
Breng m'een schuitje met lekker ding,
En een schuitje met saffraan,
'k zal 't al in mijn koffer slaan.
Mijn koffertje staat te koopen,
Voor tien pond en half,
Mijn koe en is geen kalf,
Mijn peerd en is geen zwijn,
't zal overmorgen schipperetjes,
schippetjes mesdag zijn. (Paul van Zummeren).
- Volgens van Zummeren vervangt Sinterklaas het feest van Wodan!
- Feest van de heilige Sabas:

Sabas blaast de weg voor Nikolaas schoon. (1532).

6 december.

- **Maaseik:** Sint Ceciliafeesten verzorgd door de plaatselijke muziek –en zangverenigingen waarbij ook verschillende Nederlandse en Duitse verenigingen deelnemen.
- Sint-Niklaas wordt aanroepen tegen de kwade dromen, de zogeheten "**mare**" die door de een of andere heks werd geleverd. Als genezing moet men in een fles plassen en zolang deze dicht blijft kan de heks haar water niet lozen en moet ze om verlossing bidden:

O, Maer, gij lelijk dier,
Komt toch deze nacht niet hier,
Alle waters zult gij wayen,
alle bomen zult gij waayen,
alle sprieten gras zult ge tellen,
kom mij toch deze nacht niet kwellen ;

7 december.

- St. Ambrosius: St. Ambroos,(1397), patroon van bijen-bijenhouders of imkers en van spreeuwen, houw nu toch op met waaien en met sneeuwen.
- Patroon van politie en rijkswacht.
- Paus Johannes II herdenkt in een apostolische brief "Operosam diem" de 1600ste verjaardag van Ambrosius' dood. Patroon van Milaan luidt hij ook de voorbereidende fase van het Jubeljaar 2000. Op verschillende plaatsen in de Kempen viert de bijengilde haar jaarlijks feest.
- Patroon van imkers, politie en rijkswachters.
- **Tongeren** Weihnachtsbazar georganiseerd door de Duitse Nato militairen ten voordele van de behoeftige kinderen van Tongeren, met kerstverkoop van allerhande producten van huisvlijt. Erwtensoepp, braadworst en glühwein.
- Ambrosius wordt ook gevierd en aanroepen door de bankiers. Hij bezat een "honingvloeiende welsprekendheid", zodat hij de patroon van de imkers werd.
- **Peer:** Viering van vijftigste verjaardag van de stichting van de St. Barbaramijnwerkersgilde. 1991.
- Viering van Sint Leocardie, die houdt haar water nie.....(regen)
- **St.-Truiden:-** Viering door de mijnwerkers van Sint Barbara.

7 december.

- Feestdag van Sint-Ambroos, (1397), *patroon van bijen en van spreeuwen, houdt van waaien en van spreeuwen!*
- *Zo hoog deze winter de sneeuw,
zo hoog deze zomer het gras!*
- *December, wind uit het oost,
brengt de zielen lutt'le troost!*
- *Zoveel ijzelluchten in de winter,
zoveel koren in de oogst!*

8 december.

- *Feestdag Maria Onbevlekt Ontvangen.*
- *Maria in de advent,
Ons dikwijls veel wind zendt.*
- *Komt de advent met rijm of ijs,
Krijgt de haver een ereprijs.*
- *Als 't in de adventstijd voorwintert,
Vrees dan, dat de lente nawintert.*
- *Al wat komt voor nieuwjaarsdag,*

Betekent nog geen winterafslag.

- *Als de sterren sterk fonkelen,
Als de hemel 's nachts helder is,
Als de kat met de staart naar heet vuur zit,
Is er vorst op komst*
- **Schoor- Balen:** De heemkundekring organiseert deze dag de Heiligenprocessie of heiligenwandeling die vertrekt in Scheps-Zillendijk.
- **Sint-Truiden:** Viering van de H. Barbara (1934).
- **'s-Gravenvoeren:** kerstmarkt in de Parochiezaal (1996).
- Donder in de decembermaand,
Belooft veel wind in 't jaar aanstaand;

9 december.

- *Heilige Leocadie, houdt haar water nie.* (ook een vriesheilige).
Zij ook is een regenheilige. Zij kan ons ook de vriezeman op het lijf jagen.
- *Brand berekruid en lavendel tegen de mot,
voor Sint-Leocadie ontsteekt de kaars en brand de pot.*
- *Steek een kaars aan beide einden aan en het weer slaat om.*
- *Houden de kraaien school,
Zorg dan voor hout en kool!*

10 december.

- **Kinrooi-Geistingen:** Sint Barbarafeesten zijn nog in dit dorp, een van de weinige dorpen die nog hun mijnwerkers gedenken. Een dertigtal (1992) mijnwerkers vieren dit bij een dankmis met later een feestmaal. Dit gebruik bestaat reed meer dan 30 jaar.
- Feestdag van O.L.Vr. van Loreto, patrones van de piloten.

11 december.

- *Veel wind met de kerstdagen,
dan zullen de bomen in de herfst,
manden vruchten dragen!*

12 december.

- **Overpelt:** Op 7 dec. 1779, feestdag van de H. Ambrosius werd de gilde van de bijenhouders opgericht met hoofdman, opper- en onderdeken en 16 gildenbroeders, genaamd de Pelter Biehallen, die telke jare hun patroonheilige vieren.
- *December veranderlijk en zacht,
en koud en in een sneewgewaad,
een jaar vol vruchtbaarheid verraadt.*

13 december.

- Heilige Lucia, patrones van het licht en van de vroege lente, maar ook van de bakkers, oogartsen en opticiens. In het bijzonder door de blinden aanroepen.(1303)
Sedert Paus Gregorius in 1586 (of is het 1582) gerommeld heeft met de kalender, werd dit feest vroeger op 21 december gevierd en klopten de weerspreuken wel.
Vanaf die datum werd de dag met een hanenschrede langer. Nu klopt er van de wijze spreuken niets meer!
- Dit was in de oudheid de kortste dag, de geboortedag van de zon en aan de H. Lucia toegewijd.
- Sinte Lucij,
het kortste van de tijd.

- Vroeger werd haar feest gevierd op 21 december.
Ze wordt ook aanroepen voor problemen met de ogen en tegen keelproblemen. Volgens haar vitae werd ze vermoord door een dolksteek in de keel, zo ook dikwijl haar afbeelding.
- *Hoe meer men op Sint-Luciadag eet,
Hoe groter de oogst zal zijn !*
- Lucie' maakt de langste nacht. (vorige kalender).
- Patronesse van de vruchtbaarheid en van de rijke oogst.
- *Sinte Lucie, de korste tied.(tijd).*
- Ook feestdag van de heilige Odilia, aanroepen tegen migraine, attribueert een haan.
- Als Sinte Lucie komt,
lengen de dagen een vlooiesprong.
- *Sinte Lucije,
laat de dagen dijen,
Maakt de langste nacht,
half juni maakt de langste dag.*

14 december.

- **GULDEN MIS**
- Tussen 14 en 20 december na Quatertemperzondag wordt op de eerste woensdag de "Gulden Mis" gelezen. Vroeger was dit een kerkelijk feest uit Frankrijk, Duitsland ingevoerd en werd de mis "Rorate Coeli desuper" plechtig gezongen. De menswording van Christus in de schoot van de Moeder-Maagd Maria wordt herdacht en gevierd. De kaarsen gewijd op deze dag werden ter ere van Maria of de H. Anna ontstoken tijdens de bevalling. Het was zelfs een gebruik dat een duif langs een touw door de kerk werd gevierd. Gebruik dat kan teruggaan tot 1444 in de middeleeuwen. Wie in de Gulden Mis komt, krijgt dat jaar geen ongeluk, zegt de volksmond. Nu is dit gebruik op de achtergrond geraakt. (Cath. van de Graft).
- Johannes van het Kruis. (11591).

15 december.

- **As:** De Chiro Niel-bij-As verkopen kerstbomen, kerststronken en bieden hulp voor 50 BEF voor het ophalen van oude kerstbomen voor verbranding rond 11 jan. 1997.

16 december.

- **Opglabbeek:** St.-Barbaraviering door jaarlijkse viering met neerlegging van een kroon aan "de mijnwerker". Daarna eucharistieviering samen met de familieleden en de mijnwerkersbrancardiers waarbij ook de overledenen mijnwerkers worden herdacht.
- **Lauw:** Speciale viering voor de tweede patrones van de parochie met verering van de relikwie van deze heilige Barbara.
- *Sinte Lucie, korter is er nie.* (duidend op de kortste dag en de langste nacht. (vroeger 21 dec.).
- *Hoe meer men op Lucia eet,
hoe groter de oogst zal zijn.*
- **Heers-Vechmaal:** In de kapel van Horne, wordt een aloude traditie in eer hersteld, namelijk mis gelezen op St. Lucia, op S. Petrus, op Pinkstermaandag en op de eerste zondag van mei.
- **St. Truiden:** Quatertemper-Woensdag of " GULDEN MIS " rond deze datum.

17 december.

- De Heilige Begge, Patrones van de begijnen.
- *Begga tooit met rijm,
Da's voor niemand een geheim!*
- In sommige streken ging de jeugd bedelzingen, en zong volgend liedje:
Een centje om te vieren,

't gaat let goede manieren,
tast maar in uwen zak,
heet gaat met groot gemak!

18 december.

- **Mopertingen:** Viering en aanroepingen aan de heilige Wivina tegen koortsen, typhus, pleuris, gezwellen in de keel, kroep bij kinderen en ziekten bij dieren. Vermeld in 1900 in "Het Luikerland". Zie ook verder:

*Droge december,
Droog voorjaar,
Droge zomer.*

19 december.

Heilige Begga, patronesse van de Begijnen, die zij in geen geval stichtte. In de Walen wordt zij aanroepen als bescherming tegen het stotteren, wat *bégayer* is en zo verkort naar *begga*.

- * De heilige Wivina wordt aanroepen tegen de schielijke dood met volgend gebed:

O, Wivina, gij heilige maagd,
gij die de hemelkrone draagt,
komt bij 't sterven mij verkloeken,
op mijn sterfbed mij bezoeken,
Help me in mijn laatste nood,
Gij patrones van de schielijke dood. (zalige dood)

21 december.

- Op Sint Thomas zegt de volksmond:
*Donder in decembermaand,
beloofd veel wind voor 't jaar aanstaand.*
- *Thomas met veel wind;
Appelen heel gezwind!*
- Op deze dag vangt de winter aan.
- Feestdag van de H. Thomas (Sinte Maas):
*Sinte Maas
is 'n appelbaas.*
*Sinte Maas,
appelenbaas,
blaast hij door de bomen,
veel appels staan op 't komen.*
- *Sint Thomas:
Sint Jan wilde niet slapen gaan,
Sint Thomas wilde niet opstaan
of
Sint Jan wilde zijn broek niet afdoen
Sint Thomas wilde hem niet aandoen.*
- Legende in verband met de heiligen of het verkorten van de duur van de dag; waarbij verschillen van daglengte tussen 24 juni en 21 dec. worden uitgelegd.
- Op Sint Thomas begint de winter echt.
- In sommige streken in Limburg worden de ouders buitengesloten op deze feestdag van St. Thomas en is deze dag als "**sluiterkerstdag**" nog gekend. (Haspengouw).
- Op sint Thomas wild en raar, zeker voor een goed appelenjaar.
- Als met Sint Thomas de dagen lengen,
beginnen de dagen te strengen! (zeker 1996-97).

- *Als met Sint-Thomas
De dagen weer lengen,
Beginnen de nachten te strengen*
- *Sint-Thomas geeft de kortste dag
En de langste nacht.*
- *Als Sint-Thomas rukt en raast,
En dapper door de bomen raast,
Dan rapen wij het volgend jaar,
Veel appels bij mekaar.*
- *Een sterke blaas
Van sinte Maas,
En volgend jaar
Staat d'appelaar
Van vruchten zwaar.*
- *December vol mist,
geeft goud in de kist.*
- Feestdag van de heilige Lucia (vroeger) of de langste nacht van het jaar, winterzonnwende, verplaatst naar 13 dec. wat geen zin heeft, vermits etymologisch Lucia toch licht betekend.
- Op Sint Thomas begint de echte winter:
*Als Sinte Thomas rukt en raast,
en dapper door de bomen blaast,
dan rapen we het volgend jaar,
veel appels bij mekaar.*
- *December, koud en wel besneeuwd, maakt grote schuren te klein !*
- *Hoe het weer ook gaat,
het wintert vroeg of laat.*
- Sint Thomas wordt als windheilige beschouwd. (zeker waar voor 1993 en 1996).
- **Vuurlopen:** Op deze dag in 1994 gaat Marivoet Dirk een ritueel van het vuurlopen uitvoeren. Dit zou een oud Keltisch gebruik zijn waarbij in de periode van winterzonnwende de terugkeer van het licht wordt gevierd en het toenemen van de energie van de zon. Door het vuurlopen wordt de pijngrens verlegd door kracht van het geloof.

22 december.

- De vorstelijke vijver:
afwezig zijn de eenden
en het water.
lele berken
etsen filigranen
oud zilver
in het parelmoeren licht
van het verglaasd domein.
Onder witte wade
wacht de lente.
(Rik Monard in " De Druivelaar" 1996).

23 december.

- **Diepenbeek-Lutselus:** Voor de tiende maal wordt een kerstspel opgevoerd tijdens de nachtmis. Een dertigtal parochianen verzorgen dit met uitzonderlijke decors waarvoor tot 27 december de kerk zal kunnen bezocht worden. (1980).
Sint Lucia werd vroeger op deze dag gevierd in de Scandinavische landen. Ze werd aanroepen tegen keelpijn, bij stijve nek, een moeilijke bevalling of last met ogen. Ze werd met een dolksteek in de hals door beulen omgebracht, vandaar ook de voorstelling bij vele beelden.
- *Lucia maakt de langste nacht.*

(Sainte Lucie diminue la nuit!)

- *Sint Lucije
Laat de dagen dijen.*
- *Sinte Lucij,
lengen de dagen
een haneschrei .*
- Volgens Paul Van Zummeren verplaatst de schaduw zich die dag lichtjes: eerst een luizenwentel, dan een vlooiensprong en later een haneschrede.
- Paul van Summeren in zijn "Grooten Volkskalender" haalt een bedevaartprentje aan:
Die is met quade keel ofte rooden loop bevangen,
kan by. Lucia ook gewenschten troost ontvangen,
maer die d'heilige de voorspraek vraegt in pijn,
ziet dat g'hun deugden volgt: haar hulp zal zeker zijn.

24 december.

- **Heppen:** Kerstnachtwandeling door de bossen door het Turftrapperspad als oude Heppense traditie tot in de Blasiuskerk alwaar het kerstspel door de kinderen wordt opgevoerd als inleiding van de nachtmis.
- *Is er wind in de kerstdagen,
dan zullen de bomen veel vruchten dragen!*
- **Valkenburg-Voeren:** Op 24 december te 8u30 vertrekt de kerstvoettocht naar Banneux na de mis in de Nicolaas- en Barbarakerk te Valkenburg over Sibbe, Margraten, de Plank in Voeren naar Aubel, via Charneux, Battice richting Pepinster. De klim naar Tancremont en Banneux beeindigt deze voettocht waar te 24 u de Kerstnachtmis plaats heeft. Daarna kunnen de pelgrims met een bus terug tot Valkenburg, mits inschrijving. (1975, 1996).
- *Vorst vóór kerstdag
Brenge geen afslag.*
- *Op Kerstmis helder en klaar,
Dan volgt een hoogst gezegend jaar.*
- *Maar vliegen op Kerstdag,
De muggen in het rond,
Dan dekt met Pasen ijs de grond.*
- *Veel wind in de kerstdagen,
Dan zullen de bomen
Manden vruchten dragen.*

25 december.

- Kerstmis: De gedenkdag van de geboorte van J.C. wordt in de kerk herdacht, maar geen kersttijd zonder de dennenboom en de vele lichtjes. Het gebruik van de kerstboom hangt zeker af van de verering van de boom in het algemeen in de noordelijke helft van Europa. Hiervan getuigen nog veel gebruiken en afleidingen zoals de Heilige Boom in de Germaanse Mythologie, de boom des levens, die reiken vanuit de aarde tot in de hemel, de gerechtsboom op het dorpsplein waaronder recht werd gesproken tot in de vorige eeuw, de paasboom en vele anderen!
De oude kerstboom kent men schriftelijk reeds uit 1603 uit een geschrift van een inwoner van Straatsburg. In 1737 zet men een boom op met lichtjes versierd, en verder neemt dit gebruik toe, weliswaar verspreid door de vreemde soldaten in diverse legers. Bij ons lijkt hij rond 1870 ingevoerd en nu haast overal gebruikt ook zelfs in hete landen en landen waar geen sneeuw bekend is! Nu worden ze kunstmatige gemaakt, om de drogredenen dat de echte ziek zijn en moeten gespaard worden. De fabrieken die deze kunststofdennen fabriceren zouden er wel bij varen, maar onze Kerstfeer en de geur van dennenbomen en kaarsen kunnen ze nooit vervangen! Men spreekt van Joelnachten tussen Kerstmis en Driekoningen, of Dertien dagen, waarbij men een voor-christelijk Joelfeest viert, ter ere van het terugkeren van het licht. Dagen lengen en strengen zegt de volksmond. Deze dag werd op veel plaatsen gevierd met offervuren.

De laatste jaren, sijpelt ook in onze streek de manier om door alle mogelijk lawaai veroorzaakt door vuurwerk binnen [sic] , vooral op Silvesteravond.

- *En is't Kerstkindeke geboren,
hebben alle rapen hun smaak verloren.*
- In de Kerstnacht te 12 u hoort men de dieren in de stallen zachtjes prevelen.
- Op een groenen Kerstmis, volgt een witte Paschen. (Maasgouw 1886)
- Dag van de zonnestilstand waarbij in de vierde eeuw het kerstgebeuren werd ingesteld en behouden tot heden.
- *Is 't op Kerstmis nog niet koud; dan vraagt de winter niet veel hout! Geeft Kerstmis warme zonneshijn, dan zal 't met Pasen houtvuur zijn.*
- Vermeldenswaardig zijn de geweldige overstromingen in de Kersttijd over heel het Maasland en de IJzer. De samenhang, de solidariteit (1993) waarbij verwezen wordt naar de vorige van 1926.
- **Voeren:** Op Kerstnacht wordt in Moelingen-Voeren een zak met haver buitengezet op de binnenkoer van de boerderijen. Na de middernachtmis kan deze gewijde haver aan de dieren worden opgevoerd en beschermt also tegen alle mogelijke ziekten. Gilbert Schijns kocht dit jaar (1994) speciaal een zak haver om dit oud gebruik terug in te voeren. Volgens Theo Broers uit Moelingen, die deze feiten mededeelde, werd een stuk gecasteerd varken (een borg) gesmolten en vermengd met olie. Dit papje liet men onder de nachtmis stollen en deze diende gedurende het jaar om wonden te verzorgen. (B.v.L. 27/12/94).
- **Bocholt:** Kerstviering in open lucht op de markt met kerstspel door kinderen opgevoerd. Deze viering wordt afgesloten in de Sint Laurenskerk. Op tweede kerstdag brengt het zangkoor Bocanto samen met de Wielewaaltjes een concert.
- Op Kerstnacht van twaalf tot een,
staan alle beesten op de been.
- *Groene Kerstmis, witte Pasen!*
- *Geeft Kerstmis warme zonneshijn,
Dan zal met Pasen nog houtvuur zijn.*
- *Geeft Kerstmis zonneshijn,
te Pasen zal er wel vuur zijn.*
- *Geeft Kerstmis zonneshijn,
dan zal er met Pasen nog houtvuur zijn!*
- *Kerstmis in 't groen gekleed,
houdt voor Pasen sneeuw gereed!*
- *December zacht en dikwijls regen,
weinig hoop op zegen.*
- *Op Kerstmis hel en klaar,
dan volgt een fel gezegend jaar.*
- *Veel wind in de kerstdagen,
zullen de bomen veel vruchten dragen.*
- *Kerstmis veel te nat, dus lege zolder en leeg vat!*
- *Vliegen op Kerst de muggen rond,
dan dekt met Pasen ijs de grond.*
- *Kerstmis die U buiten biedt,
Pasen straks veel kou ons biedt!*
- *Is 't op Kerstmis nog niet koud,
dan vraagt de winter niet veel hout!*
- *Kerstmis die u buiten ziet,
Pasen straks veel kou u biedt.*
- *Vliegen op Kerstdag, de muggen rond,
dan dekt op Pasen het ijs de grond.*
- *Kerstmis in 't groen gekleed,
houdt voor Pasen sneeuw gereed.*
- *Kerstmis in de klaver,
de spreek met Pasen die vogel in de sneeuw.*

- In de Kerstnacht spreken de dieren, daarom:
Die os en ook dat ezelkijn,
aenbaden dat soete kindekijn!
- Op Kerstnacht beginnen onderaardse klokken te luiden zoals in **Opoeteren-Dorne**, de dieren spreken tussen 12 en een uur, de bijen zingen in hun kaar, kers-of appeltak bloeien indien op 1 Advent in een vaas gestoken. Speciaal kerstgebak wordt in verschillende dorpen gebakken, de kerstblok werd in de openhaard verbrand waarvan de asse later op het veld werd uitgestooid. Hete worstbroodjes met gluhwijn worden geserveerd.
- In 1994 kondigt zich een nieuw gebruik aan op verschillende plaatsen zoals te **Hamont** (26/12, **Herk-de-Stad** 23/12, **Bocholt** 24/12, en andere plaatsen). Een bezoektocht naar de verschillende openbare kerstkribben wordt gezamenlijk ondernomen.
- Kerstmarkten te **Tessengerlo** op 26/12 waarbij op de "leste met" kerstkoeken worden uitgedeeld aan de marktbezoekers.
- De geschiedenis van de os en de ezel aan de kribbe is volgens Van Zummeren terug te vinden in een bijbeltekst : Jes 1:3 : Een os kent zijnen bezitter en een ezel de kribbe zijn heren.
- Die os ende ooc dat ezelkijn,
die aenbaden dat soete kindekijn.
Zij komen tesamen naar de stal gegaan
zij brengen boter, melk en soete saen...
- Die osse en ook dat ezelkijn,
en konden niet spreken.
Toen Jezus in de kribbe lag,
toen lieten zij staan hun eten.....
- *Een warme kerstnacht,
maakt een kouwelijke Pasen.*
- **KERSTMARKTEN IN LIMBURG.** (1996).(B.v.L.)
Rond Kerstmis worden meer en meer kerstmarkten ingericht in nabootsing van de Duitse kerstmarkten vooral van Aken, Keulen, enzovoort.
We noteerden deze data en de plaats teneinde de verder evolutie na te gaan:
- **As:** Zaterdag 14 en zondag 15 dec.: kerstmarkt gespreid over twee dagen.
- **Bilzen:** Zat. 21 en zo.22. sfeervolle kerst in de Landcommanderij Alden Biezen, Rijkhoven, Kasteelstraat, met kersthappening met toneel, kerstvertellingen, winterwandelingen en artistieke kerstmarkt.
- **Borgloon:** 14 dec. Cultureel Centrum, culturele Kerstmarkt met uitsluitend kerstartikelen.
- **Diepenbeek:** Kerstmarkt in de Gildenzaal.1997.
- **Dilsen-Stokkem:** 7 dec.verkoop van kerstartikelen, levende kerststal, kerststallenwedstrijd en bezoek van de kerstman (!) Glühwein en worstbroodjes. Muzikale kinderanimatie, volksdansgroepen en tentoonstelling.(!) In 1997 in de zaal "De Vrietsel" in Lanklaar
- **Eisden-Maasmechelen:** De traditionele Kerstmarkt wordt in ere gehouden door de carnavalsvereniging "Eisder Geis tot Bosbeir " en "de Pumppeleire".Op 22/12/96 heerst op het Eisdense Vrijthof weer de kerstsfeer in samenwerking met het gemeentebestuur.
- **Genk:** 13 t.e.m. vrij. 20 dec. 10de kerstmarkt in een geheel nieuw sfeervol kerstdorp van houten huisjes met diverse nationale en internationale en exotische kerstartikelen. Animatie met levende kerststal, diverse optredens, kinderanimatie, diverse eetstandjes. In 1997 fakkeltocht en kerstmarkt in de Jan Rozierschool, Pastorijstraat.
- **Gingelom-Vrijhern:** Tussen 13 en 20 dec. En 15 en 22 dec. in Pachthof" Borlo, markt met allerlei kerstattributen, verwarmde dranken en hapjes. Kerstverlichting en aansteken van houtvuren. De Kerstman (!) is van de partij.
- **Halen:** Kerst- en hobbymarkt in zaal Marvana (Loksbergen)
- **Hasselt:** Grote Markt en plein rond de kathedraal. Kerst-Monmartre op het Groenplein en de Walputstraat. 1997. Zaal De Binder, Vijverstraat 2A.
- **Lommel:** Za. 7 en zo. 8 dec. in Heesbergen, verkoop van overwegend zelfgemaakte kerstdecoraties, glühwein en apfelstrudel. Muzikale animatie.
- **Maaseik:** Za.16 dec., Neeroeteren, feestelijke verlichte markt met kerstartikelen en cadeautjes, stemmige muziek, warme hapjes, glühwein en jägerthee.

- **Opglabbeek:** Dorpsplein, 14 dec., verkoop van Russische en andere kerstartikelen en creaties van plaatselijke kunstenaars. Optredens van diverse groepen.
- **Peer:** 15 dec. Centrum, verkoop van kerstartikelen, glühwein, versnaperingen, kerststal met levende personages, de kerstman die de kleintjes verwent met een geschenkje.
- **Riemst:** 8 dec. in Membrugge, verkoop van zelfgemaakte kerstartikelen en producten.
- **Sint-Truiden:** Za. 7 t.e.m. 29 dec. op de Grote Markt, een 30-tal standjes met kerstbenodigdheden, cadeautjes, wijn en hapjes.
- **Tongeren:** Za. 14 t.e.m. 24 dec. Hospitaalplein, ambachtelijke kerstmarkt in afzonderlijke chaletjes, animatie en eetstandjes.
- *Geeft Kerstdag warme zonneshijn, dan zal er met Pasen nog houtvuur zijn!*
- **Paul van Zummeren schrijft:**
Die os ende ooc dazt ezelkijn,
Die aenbaden dat soete kindekijn,
Zij komen tesamen
Naar de stal gegaan,
Zok brengen boter
Melk en soete saan (room)
Die osse en ook dat ezelkijn,
En konden niet spreken.
Toen Jezus in de kribbe lag,
Toen lieten zij hun eten staan.
- *Hangt 't ijs op Kerstmis aan de twijgen,
Ge zult met Pasen palmen krijgen.*

26 december.

- Sint Stefanus, de eerste martelaar!
- *Op Sint-Stefaan,
Sint Steffen,
op de baan,
maakt alles effen.
Sint Steffen, sneeuw,
vuil om te gaan,
koud om te staan*
- *De sneeuw valt op 't natte slijk,
geeft na drie dagen een vaste dijk!*
- H. Stefaan (135) Patroon van steen -en marmerbewerkers.
- **Heers:** Genezer van allerhande kinderziekten wordt op Do. 26 dec. herdacht met misviering in Batheers. Met kinderzegen van de zieke kinderen
- **Heers:** 26 december 1997, jaarlijkse St.-Stefanusviering in de kerk van **Batsheers** waar de heilige aanroepen wordt tegen de stuipen en andere kinderziekten.
- Het zaad is wel, onder sneeuw,
zoals de ouwe man onder de pels.
- **Kessenich:** Grabbelen op de laatste decemberdag wordt gehouden voor de jongeren tot 12 jaar aan de Bergplaats aan de parochiekerk (1992)
- *Een warme Kerstnacht
Maakt een koude Pasen.*
- *Geeft Kerstmis warme zonneshijn,
Dan zal er met Pasen nog houtvuur zijn!*
- *Is het met Kerstmis nog niet koud,
Dan gebruikt de winter nog veel hout!*
- *Helder en klaar de heilige nacht,
Maakt p[^]ee [sic], vruchtbaar jaar bedacht.*
- *Met Kerstmis in de klaver de spreekw,
Met Pasen die vogel in de sneeuw*

- *Vliegen met Kerstmis de muggen rond,
Dan dekt op Pasen het ijs de grond!*
- *Als met Kerstmis de muggen zwermen,
Moet ge met Pasen uw gat verwerpen!*
- *Zijn de bomen op Kermis wit van sneeuw,
Dan zijn ze in de lente wit van de bloesem*
- *In de Kerstnacht tussen twaalf en een,
Staan alle dieren op de been!*
- H. Stefaan, (135) Patroon van de steen -en marmerhouwers.
- **Herk-de-stad:** Herderstocht in Donk langs de twaalf kerststallen, waar telkens een stuk kerstverhaal wordt gebracht en dit tussen 17 u en 19 u.

27 december.

- **Sint-Truiden:** Het Davidsfonds organiseert een kerstkribbetocht langs de kerken van Sint-Pieter, Bevingen, Kerkom en Velm, waar de eucharistieviering doorgaat. In elke kerk heeft een begeleiding plaats vergezeld van zang en muziek. Het geheel eindigt met een koffietafel.
- Feest van de H. Johannes, apostel waarop vroeger de wijn werd gezegend dienende voor het huisgezin. Dit waaide over uit Oostenrijk, misschien de oorzaak van onze "Glühwein".
- Hij wordt beschouwd als patroon van de theologen. (1104)

28 december.

- Feest van de Onschuldige Kinderen, in gedachtenis van de kindermoord van Bethlehem. (vroeger de Onnozele Kinderen.) Ook genoemd: "Allerkinderendag"!
- *Het weer dat Kinderdag wil,
komt terug tot in April.*
- *Sneeuwjaar, goed jaar,
sneeuwjaar broodjaar,
sneeuwjaar rijk jaar!*
- Tussen de 18ste dec. dag van de onschuldige kinderen en de 6 dec. Driekoningendag, viert het bedelzingen of het sterzingen hoogtij. (1994) Daarbij worden de klassieke liederen gezongen. Maar spijs de vele opzoekingen komen er nog altijd liederen bij.
- O, wat voel ik aan mijn hartje,
geef me toch een kwartje.
Of geef me maar een stuk,
van 't verkensgat:
Snij maar diep,
Snij maar diep,
Snij maar in mijn vinger niet!
- Bij de pastoor werden er andere woorden bijgevoegd, uiteraard:
Keersken in de lanteerne,
is mijnheer Pastoor niet thuis?
'k zou hem geren spreken,
't avond in zijn huis,
en mijn linkerbeen,
en mijn rechterbeen,
en we zetten
de gattekens tegeneen,
keersken in de lanteern
Is mijnheer Pastoor niet thuis
Of nog:
Hier komen wij aan,
met onze lanteern,
Wij zoeken den Heer

- en wij zien Hem geern.
- Op de dag der "Onnozele kinderen" (beter is "onschuldige kinderen") mochten deze op trektocht waarbij ze liedjes zongen om de boerin te vermurwen haar lekkerste snoep of blozendste appel boven te halen:
Hedde niks voor een auw moeijerke, (ventje)
kan ni naaien,
kan ni stoppen.
Kan niks. Hedde niks ?
Kregen ze niets, liepen ze scheldend weg:
Hoog Huis, Laag Huis
Er woont hier een gierige pin in huis!
En lopen maar voor de kwaad wordende boerin en de opgehitste hond.....
 - Het weer dat Kinderdag wil
komt ook terug in april !

29 december.

- **Batheers.** Bedevaart met verering van de patroonheilige van de parochie, St. Stefanus met hoogmis en verering van de relikwie en daarna gezamenlijke kinderzegen.
- **Hoesselt** kent Sint-Stefanus als parochieheilige in dezelfde kerk.
- *Oosterwind met regen,
duurt drie dagen, zes of negen!*

31 december.

- Oudejaarsavond.
- Het bedelzingen vangt aan met ronkende sterren om appels, snoep en geld te verzamelingen, soms voor een goed doel (Zutendaal) of elders voor zich zelf:
Rommelpotterij, rommelpotterij,
geef me een cent, en ik ga voorbij!
'k Heb geen geld om brood te kopen
en met ik moet de rommelpot lopen,
rommelpotterij, rommelpotterij,
geef me een cent en ik ga voorbij!
en waar de kinderen niets kregen:
Wilde niet geven, ge moogt het houden,
maar het zal er u berouwen,
die niet geeft is een vrek
wat is dat pierke een grote gek!
- Feest van de H. Catharina Labouré (1806-1876) ingetreden bij de Zusters van de H. Vincent à Paulo, Rue du Bac in Parijs en heilig verklaard door Pius XII op 27 juli 1947. Speciaal aanroepen door de duivenmelkers omdat zij als eenvoudige zieneres de duiven verzorgde in haar klooster. Speciaal vereerd door de **duivenmelkers Riemst, Vroenhoven, Kanne, Vlijtingen. (zie doc)**
- **Hoesselt-Romershoven:** Op deze dag lopen honderden kinderen alleen of in groep langs de huizen om snoepjes of fruit te bemachtigen. Het schijnt een oud gebruik dat hier ook "heilen" wordt genoemd. Ze staan geldgiften af voor een goed werk zoals "het kindertehuis te Rekem". Ze zingen:
Tante, tante ik kom heilen,
daarbuiten staan twee teilen,
een vol soep en een vol pap.
Tante, tante, loop de zoldertrappen op,
gooi uw schort vol appelen en noten,
zijn ze wit of zijn ze zwart,
ik steek ze in mijn leren zak !
- Nu wordt men overrompeld met allerhande verkoopsargumenten en kerstmarkten waar onder het

mom van "gezellige" kerstsfeer allerhande aan de man moet worden gebracht. In **As** brengt zelfs de kerstman een bezoek aan de op de markt opgestelde kribbe met het Kind. Kerstspelen, levende kerststallen, etalages, veel licht en muziek pogen een verloren huiselijke kerstsfeer op te wekken? (1993)

- Sint Silvester-vuren. Op vele plaatsen wordt het Silvestervuur weer aangestoken waarbij het dode hout uit tuinen en bossen wordt verbrand. Dit zou in aandenken zijn van de god Silvanus beschouwd als de beschermer van de boeren en landbewerkers. Maar anderen zweren bij Paus Silvester I, die op de 31ste december 335 stierf. Vandaar Sylvesteravond.
- En dan is het Nieuwjaar!
- Nieuwjaarke zoete,
het varken heeft vier voeten,
vier voeten en een staart;
dit is nog wel een nieuwjaar waard.
- Al wat komt voor nieuwjaarsdag
is nog geen winterafslag.
- **Kortessem-Guigoven:** Het "heilen" wordt terug ingevoerd waarbij de kinderen al of niet verkleed, van deur tot deur gaan en een liedje zingen om wat fruit, geld of snoep te bedelen, zoals een vroeger gebruik nog gekend is.
- **Maaseik:** Driekoningenvond op het initiatief van het koor Saltarello met medewerking van verschillende koren die 16de eeuwse liederen brengen uit originele drukken of handschriften uit eigen streek.
- **Kessenich:** Op initiatief van de georganiseerde jeugdgroepen wordt op oudejaarsavond weer gegrabbeld, als een oud volksgebruik, waarbij de jeugd diverse handelaars al zingend bezoekt om alsof snoep of geld te verzamelen
- Sint Silvester wordt ook aanroepen tegen kinderziekten.
- Al 't goed dat komt voor Nieuwjaarsdag,
Geeft maar zelden afslag.
- *Sylvesterwind met zonneshijn,
geeft zelden goede wijn.*
- *Veel sneeuw op oudejaar,
geeft veel hooi in 't nieuwe jaar.*
- *Al wat komt voor nieuwjaarsdag
brengt geen winterafslag!*
- *Met Nieuwjaarsdag lengt de dag,
zoveel een haantje kraaien mag.*
- **Nieuwjaar**
- Ik wens je alles wat wenselijk is,
een borrel die de moeite is,
niet te groot en niet te klein,
hij moet wel bovenmate zijn.
- Aan een pas gehuwd paar wenst men wel eens op nieuwjaarsdag:
Ik wens U dit nieuwe jaar,
de blijde komst van de ooievaar!
- Vroeger werden peperkoeken of honingkoeken aan de kinderen uitgedeeld. Ze waren in hartvorm met korrels witte suiker bekleed en soms ook wel met een tekst: Zalig Nieuwjaar, dit met de handspuit aangebracht!
(persoonlijk hielden wij dit vol tot 1999)
- Helaas is het gebruik om nieuwjaarsbrieven te schrijven in de vergetelheid geraakt en de kunst van de briefdrukkerij. [sic]
- *Veel sneeuw op oudjaar,
Veel hooi in het nieuw jaar.*
- Nieuwjaarke zoete,
ons varken heeft vier voeten,
vier voeten en een staart,

.....en nu sta ik morgen voor het jaar 2000. Een eeuw lang verzamelde ik alle gegevens over Limburg. Monda de Munck knipte elke dag gestaag alle berichten uit die wij konden ontdekken over het leven in Limburg, zowel profane als geestelijke gebeurtenissen, om later een overzicht te geven wat de eeuw 1900-2000 heeft voorgebracht en betekend. Dank aan mijn vrouw en aan zovelen die meegeholpen hebben of interesse hebben betoond. DANK !

Besluit:

**Alleen Godt die Ehr,
unde niemants mehr!**

(Jan van Ghoy, Landkommandeur uit Aldebiesen, 1568)

Geconsulteerde werken:

- Eigen optekeningen sedert 1955 en vroeger.
- Kalender van de Vlaamse Feesten o.l.v. Prof. Stefaan Top. 1986.
- Uit den grooten Volkskalender- Paul Van Zummeren, 1990.
- Volkskundige Kalender voor Het Vlaamsche Land- Gabriel Celis, 1922-1990.
- Luikerland 1898 en 1900 , Vlaams weekblad Luik.
- Volkskunde Limburg, door J. Frère. 4 delen. 1923.
- De Geneesheiligen door Paul de Saint-Hilaire. 1991.
- Feestwijzer-Ivo Dekoning en Ilse Peys. 1993.
- Plaatselijke dagbladen o.a. B.v.Limburg..1955-1995.
- H. Jaspers, 1944, Naar de Erfwacht, Ned. Boekhandel, Antw.
- Sint Truidensch Weekblad jgr. 1934,1935,1936 en 1937.
- Parochieblad: Woorden ontvreemden, door Bart Messotten.(1990-1995).
- Voet-Bidtocht vanuit Valkenburg naar Banneux.1995-96-97-.
- Van Biervliet Aubert T. pr.-Mijn Naam is...(Davidsfonds 1996).
- Paul van ZUMMEREN (bijdragen Parochieblad Kerk en Leven en verschillende boeken.boeken)
- en vervolgens nog andere werken.

INDEX PLAATSNAMEN EN HEILIGEN

A		Heppen11	
Ambrosius.....6, 7		Herk-de-Stad13	
As8, 14, 17		Hoesselt17	
B		Hoevezavel2	
Balen7		J	
Barbara.....1, 2, 3, 4, 6, 7, 8		Johannes.....6, 8, 16	
Batheers15, 17		K	
Begge.....9		Kanne17	
Beringen3		Kessenich15, 18	
Bilzen14		Kinrooi7	
Bocholt12, 13		Koersel2, 4	
Borgloon14		Korspel2	
Bree1		Kortessem18	
C		Kwaadmechelen2	
Cecilia.....5		L	
D		Lanaken2, 5	
Diepenbeek11, 14		Lauw8	
Dilsen14		Leocardie.....6	
Dorne13		Leopoldsburg5	
E		Lommel14	
Eisden14		Lucia.....7, 8, 9, 10, 11	
Eksel3, 4, 5		Lutselus11	
Elooi.....1, 2, 5		M	
F		Maaseik5, 14, 18	
Fransiscus.....2		Maasmechelen14	
G		Mopertingen9	
Geistingen3, 4, 7		N	
Genk2, 3, 14		Neeroeteren4, 14	
Gingelom14		Nikolaas.....3, 4, 5	
Guigoven18		O	
H		Odilia.....8	
Halen14		Opglabbeek8, 14	
Ham2		Opoeteren13	
Hamont13		Overpelt7	
Hasselt2, 3, 4, 5, 14		P	
Hechtel1, 3, 4		Peer6, 14	
Heers8, 15		R	
Heks4		Riemst14, 17	
Helchteren4		Romershoven17	

Rotem 4

S

Sabas 5

Schalkhoven 2

Schoor 7

Silvester 18

Sint-Truiden 2, 7, 14, 16

Stefanus 15, 17

Stokkem 14

T

Tessenderlo 13

Thomas 9, 10

Tongeren 6, 14

V

Valkenburg 11, 19

Vechmaal 8

Vlijtingen 17

Voeren 11, 12

Vrijhern 14

Vroenhoven 17

W

Waterschei 2, 3

Winterslag 1, 3, 4

Z

Zwartberg 3